

Flora Danica

Bogen

Flora Danica : Aftegninger paa de Planter, som voxer vildt i Kongerigerne Danmark og Norge, i Hertugdømmerne Slesvig og Holsteen, og i Grevskaberne Oldenburg og Delmenhorst, til at oplyse det under Titlen Flora Danica paa kongelig Befaling foranstaltede Verk over disse Planter. 1761-1883. Bind 1-18 (i 51 hæfter), illustreret. - Udgivere: Georg Christian Oeder, Otto Friderich Müller, Martin Vahl, J.W. Hornemann, F.M. Liebmann og Johan Lange

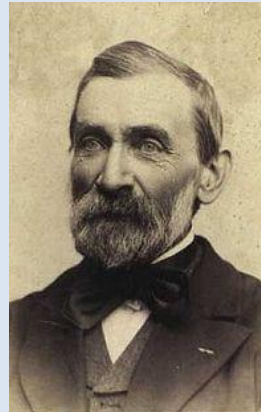
Hoveddelen af værket består af **51 hæfter + 3 supplementshæfter med i alt 3.240 kobberstukne tavler**. For at sikre så stor udbredelse af værket over hele landet som muligt, blev der uddelt frieksemplarer til bisperne, der så kunne fordele dem til præster, lærde skoler m.v. Haderslev Katedralskoles eksemplar (på ryggen af alle bind mærket med eksemplarets nummer: "No. 43") blev således skænket som gave af kong **Frederik VI** engang omkring **1830**. I dag står et af skolens bind i den permanente udstilling om de slesvigske hertuger på museet på Sønderborg Slot.

Taget under ét er værket i dag nærmest **uerstatteligt**, bl.a. fordi det store antal håndkolorerede kobberstik hidtil har umuliggjort en genudgivelse af det samlede værk. En sjælden gang handles enkelte **hæfter** af *Flora Danica* på auktioner til priser på fra kr. 350.000 og opefter – pr. stk.!

Forfattere

Da *Flora Danica* påbegyndtes, var botanik ikke noget universitetsfag. Derfor var det vanskeligt at finde en tilstrækkelig kyndig person, der kunne forestå ledelsen af udgivelsen, men man fandt frem til lægen og botanikeren **G. C. Oeder**, der blev udnævnt til professor i botanik og planlagde og realiserede projektet. Han udgav **1761-71** som planlagt ti hæfter, hver med 60 tavler, der alle er blandt de mest vellykkede. Som **tegnere** virkede **Michael Rössler (1705-71)**, **Joel Paul Kaltenhofer** (d. **1777**) og **Johann Christoph Bayer (1738-1812)**.

Efter Oeders død fortsatte arbejdet med vekslende redaktører udvalgt blandt kendte danske botanikere, og det blev først afsluttet af professor i havebrugsbotanik ved Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, **Johan Lange** (billedet) i **1874**. Alle hæfterne er ledsaget af korte beskrivelser af de afbildede planter, mens større systematiske og alfabetiske fortegnelser blev udgivet af **J.W. Hornemann (1827)** og **Johan Lange (1887)**.

Baggrunden

I det før-industrielle samfund havde planter en betydning, det kan være svært at fatte i dag. Dels ernærede langt størstedelen af befolkningen sig ved planter og planteforarbejdning i det daglige, dels var planter den vigtigste kilde, man dengang havde til medicin. **Plantebeskrivelser** kendes derfor langt tilbage i tiden, i Danmark i hvert fald **fra 1200-tallet og frem**. På Haderslev Katedralskoles Bibliotek står i dag adskillige plantebeskrivelser både fra dansk og tysk tid.

Den største og mest berømte er *Flora Danica*, hvis udgivelse strakte sig under i alt seks konger fra **1761 til 1883**. Bl.a. førte det til ekspeditioner til rigets fjerneste egne i Grønland, Island, Færøerne, Norge og Slesvig-Holsten. Målet var at udnytte den hjemlige naturs rigdomme til gavn for samfundets økonomi generelt. Værket betragtes i dag som en **milepæl i dansk videnskabs historie** og er senest behandlet i *Fortællingen om Flora Danica (2014)*

Selve **navnet "flora"** stammer fra den romerske blomstergudinde **Flora**, der dyrkedes for sin og blomsternes skønhed. Ordet dækker i dag dels over de **plantearter**, der vokser i en bestemt region, dels en **bog, der beskriver disse planter**, deres slægtskab og ikke mindst deres anvendelsesmuligheder: Spiselige planter, giftplanter, lægeurter, farveplanter, mosser, alger, svampe m.fl.